

РЕЗЮМЕ
АРХИВНО-МУЗЕЙНАЯ ПРАКТИКА

Слипецкий О. С. (Ужгород)

В статье освещается порядок организации и проведения архивно-музейной практики студентов исторического факультета Государственного высшего учебного заведения «Ужгородский государственный университет», которая осуществляется на базе архивов и музеев г. Ужгорода Закарпатской области. Автор раскрывает содержание занятий в архивах, кратко описывает те музейные экспозиции, с которыми студенты знакомятся во время практики.

Ключевые слова: архивно-музейная практика студентов УжГУ, Закарпатский краеведческий музей, Закарпатский музей народной архитектуры и быта, Закарпатский областной художественный музей, Мемориальный музей народного художника Украины Ф. Ф. Манайла, Мемориальный музей народного художника Украины А. А. Коцки.

SUMMARY
ARCHIVE AND MUSEUM PRACTICAL TRAINING

O. Slipetsky (Uzhhorod)

The paper is devoted to the organization and management of archive and museum practical training for the students of the Faculty of History at Uzhhorod National University. The practical training is held at archives and museums of Uzhhorod, Transcarpathian region. The author shows the essence of practical classes in archives, gives a brief description of the expositions of museums which are shown to the students during the practical training.

Keywords: archive and museum practical training, students of Uzhhorod National University, Transcarpathian Museum of Local History, Transcarpathian Regional Museum of Art, Fedir Manaylo Memorial Museum, Andriy Kotska Memorial Museum.

УДК 94 (477. 87): 371. 132

**ІСТОРІЯ, ОРГАНІЗАЦІЯ І ПРОВЕДЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ НА
ІСТОРИЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ УжНУ**

Міщанин В. В. (Ужгород)

У статті йдеться про історію проведення педагогічної практики в Ужгородському національному університеті, роль у цій справі доц. В. В. Палька. Також характеризується організація педпрактики в УжНУ на сучасному етапі.

Ключові слова: педагогічна практика, базові школи, факультетський керівник, груповий керівник, заликові уроки, диференційований захист практики.

У відповідності до концепції безперервності освіти загальноосвітні школи підтримують тісні взаємини з вищими навчальними закладами, готуючи до навчання в них своїх випускників. Двосторонній зв'язок підтримується підготовкою спеціалістів ВНЗ для роботи в школах. Виняткова роль у здійсненні цих завдань на сучасному етапі розвитку загальноосвітньої школи належить шкільним курсам історії. А рівень викладання історії в загальноосвітніх школах напряму залежить від рівня підготовки спеціалістів з цих дисциплін.

Історичний факультет УжНУ дає майбутнім вчителям всебічну науково-теоретичну підготовку. Серед загальних і спеціальних дисциплін навчання на історичному факультеті велика і відповідальна роль у підготовці висококваліфікованих вчителів історії належить курсу «Методика викладання історії». Оволодіння цим курсом сприяє становленню майбутнього вчителя. Він також дає практичні рекомендації студентам з проведення

уроків історії, здійснення на них навчально-виховного процесу учнівської молоді.

На початку 1976-1977 навчального року відбулися певні зміни в структурі історичного факультету. Згідно наказу Мінвузу УРСР № 200 від 14 травня 1976 р. і наказу ректора Ужгородського держуніверситету № 1191 від 21 травня 1976 р. на факультеті було створено нову кафедру – кафедру джерелознавства та історіографії. В зв'язку з цими змінами курс «Методика викладання історії та суспільствознавства» почав читатися на новоствореній кафедрі. Кафедра, в особі доцента В. В. Палька, здійснювала і загальне керівництво педагогічною практикою. Наприкінці 1976-1977 навчального року декан історичного факультету В. І. Ілько відзначив, що педагогічна практика пройшла на належному рівні [1].

У 1981 р. завідувач кафедри історії УРСР, історіографії та джерелознавства М. В. Троян констатував: «Кафедра тримає по-

стійні зв'язки з підшефною школою – Хустською школою-інтернат, проводить там педпрактику студентів, налаш методичну допомогу вчителям історії. В майбутньому ці зв'язки планується поширити» [2]. У 1981-1982 навчальному році колектив кафедри провів значну методичну роботу. Зав. кафедри активно працював над удосконаленням методики викладання. Саме він вперше розробив наскрізну програму всіх практик на факультеті, яка була затверджена ректором 16 квітня 1982 року. Крім того складені програми з етнографічної, музеиної, архівної та екскурсійної, педагогічної, переддипломної практики [3].

Наприкінці 1981-1982 навчального року М.Троян звітував: «Керівництво педагогічною практикою здійснювалось досвідченими викладачами, які мають досвід роботи в школі: В.В.Пальок, М.П.Тиводар. Педпрактика проходила в Ужгородській СШ №6, а також в Хустській школі-інтернаті, з якими кафедра, як і з Білєцькою СШ тісно співпрацює. Зав. кафедри здійснював контроль за проведеним педпрактики. В цей навчальний рік на хорошому методичному рівні проводили уроки студенти практиканти: І.Ладижець, М.Рябець, М.Проць, Н.Яхневич, І.Поган» [4]. Виявив завідувач кафедри М.Троян і деякі недоліки у проведенні практики – недостатня підготовка студентів з питань організації позакласної роботи з учнями, недостатнє використання унаочнень тощо.

Тривалий час курс «Методика викладання історії та суспільствознавства» на історичному факультеті УжДУ (з 2000 р. – УжНУ) викладав воїстину педагог з великої букви, доцент Василь Васильович Пальок. Він також керував педагогічною практикою студентів-істориків. В. Пальок зробив дуже багато в плані визначення базових шкіл для проходження студентами практики, розробив необхідні методичні рекомендації та інструкції, налагодив добре стосунки з дирекцією шкіл та досвідченими вчителями. На лекціях і практичних заняттях з курсу «Методика викладання історії та суспільствознавства», Василь Васильович, використовував найновіші досягнення педагогіки вищої і середньої школи, розкривав суть педагогічної майстерності передових вчителів Закарпаття. Пізнавально-професійна спрямованість заняття В.В.Палька виявлялася у здатності активізувати творче мислення студентів, створити в аудиторії позитивний емоційний настрій, керувати увагою кожного слухача, пробудити у нього потребу в самоосвіті. Логічно складений план лекції, практичного заняття, велика ерудиція, висока культура мови, вміле використання методів, прийомів і засобів навчання, яскравих і переконливих фактів з життя школи викликали у студентів жвавий інтерес до педагогічної праці. І в університетській аудиторії, і в школі на педагогічній практиці В.В.Пальок формував в студентів організаторські, конструктивні

комунікативні здібності, без яких неможливо стати справжнім учителем-вихователем. В цей час педагогічна практика проходила в базових школах. В.В.Пальок, комплектуючи групи студентів, враховував індивідуальні особливості майбутнього вчителя, в результаті чого в конкретну школу, після відповідного інструктажу, направлялися студенти з неоднаковою теоретичною підготовкою і особистими якостями, що позитивно впливало на їх взаємозагачення і зростання. Як відзначав доктор педагогічних наук, професор С.І.Жупанин, «вже першого вересня о восьмій годині ранку В.В.Пальок з групою своїх студентів був присутній на урочистій лінійці, присвяченій початку нового навчального року, потім проводив практичне заняття з питань планування і обліку роботи студентів у школі» [5].

Василь Васильович не шкодував ні сил, ні часу для активного і цілеспрямованого керівництва практикою студентів-істориків, приходив до школи за 15 хвилин до першого уроку, перевіряв ведення документації, показував, як треба складати плани-конспекти уроків, позакласних занять з історії, політінформацій, вечорів тощо. «У школі я хвилююсь не менше, ніж перед початком лекцій в університеті, – говорив В.В.Пальок. – Хвилююся за студента-практиката. Чи зуміє він передати учням знання, які здобув у вузі? Чи дотримається сучасних вимог педагогіки і методики?» [6].

В.В.Пальок систематично, часто власним прикладом, демонстрував студентам як потрібно подавати уроки, адже він дев'ять років пропрацював у середній школі. Так, наприклад, на вечорі старшокласників у шостій Ужгородській середній школі Василь Васильович виступав з доповіддю, присвяченою 1500-річчю міста Києва, на виховній годині в десятому класі розповів про здійснення завдань Продовольчої програми, провів урок історії у сьомому класі на тему: «Культура Росії в середині і в другій половині XVIII століття» [7]. У такий спосіб він формував професійну компетентність студентів – майбутніх вчителів, пам'ятаючи, що особистість спеціаліста виховується особистістю кожного його наставника.

Нам неабияк поталанило, коли переселяючись із старого корпусу в новий, ми випадково натрапили на стареньку папку, на якій було написано «доц. В.В. Пальок. Методика викладання історії та суспільствознавства». Методист кафедри історії України К.М.Гайсак тоді сказала: «Василь Васильович, візьми цю папку собі, адже ти груповий керівник практики, може знадобиться». У цій папці знаходилися матеріали, розроблені доцентом В.В.Пальком, які у свій час значно полегшували проходження практики студентам – методичні рекомендації з курсу «Методика викладання історії та суспільствознавства» [8] та

педагогічної практики [9].

Відповідно до програми, педагогічна практика проходила у 9 семестрі протягом 8 ти-

жнів. Календарний графік виглядав наступним чином:

№	Назва заходу	Кількість днів
1.	Підготовка до практики	1
2.	Пасивна практика	6
3.	Активна педагогічна практика	35
4.	Навчальні заняття та екскурсії	4
5.	Оформлення і здача звіту про практику та щоденника	1
6.	Залік	1

У 1985-1986 н.р. була розроблена тематика контрольних робіт з методики викладання історії та суспільствознавства в школі для студентів VI-го курсу заочного відділення [10]. Студентам для написання контрольної роботи пропонувалося 71 питання. Контрольна робота мала виконуватися у формі методорозробки уроку і повинна бути здана в деканат не пізніше 15 лютого кожного року. В.В.Пальюк завжди цікавився найновішими розробками. Серед його документів ми знайшли методичний лист про викладання історії та суспільствознавства [11].

В умовах незалежності України також значна увага приділялася проходженням педпрактики. Факультетське керівництво практикою переходить на кафедру історії України, яка була утворена у 1990 р. Проте, на початку 1990-х рр., коли соціально-економічне становище як ВНЗ, так і викладачів та студентів вимагало кращого. Міністерство освіти України, за підписом міністра П.М.Таланчука, видало наказ № 93 від 8 квітня 1993 р., яким затверджувалося нове «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» [12]. У ньому виділялися такі головні моменти – мета і зміст практики, бази практики, організація і керівництво практикою, підведення підсумків практики. Та майже половина змісту цього документу стосувалося такого питання, як матеріальне забезпечення практики. В додатках подавалися зразки оформлення документів – «Договор на проведення практики студентів вищих навчальних закладів», «Кошторис-калькуляція витрат на проведення практики студентів», «Трудова угода».

Реакцією керівництва вишу на це положення став наказ ректора УжДУ В.Ю.Сливки № 401-69 від 27 квітня 1994 р. «Про зміни в плануванні педагогічного навантаження по керівництву практикою» [13]. Загалом цей наказ також стосувався фінансових питань «...скоротити термін проходження педагогічних практик до 8 тижнів...», «безпосереднє керівництво педагогічною практикою від університету покласти на групового керівника (було факультетського. – В.М.)», «не оплачувати класним керівникам за керівництво студентами, а їх обов'язки покласти

на групового керівника і учителя. Зняти оплату організатору по позакласній роботі». Цим документом скорочувалось учебове навантаження викладачам кафедри педагогіки і психології, норми витрат часу на керівництво педагогічною практикою із розрахунку на 1 студента.

У 1998 р. відбулася зміна факультетського керівника педагогічної практики. Вона була пов'язана з тим, що В.В.Пальюк перейшов на постійну роботу в Ужгородський інститут інформатики, економіки і права (тепер Закарпатський державний університет), де працював доцентом кафедри історії та суспільних дисциплін до останніх днів життя (помер 7 січня 2002 р.). За багаторічну діяльність на педагогічній ниві В.В.Пальюк був нагороджений Грамотою Міністерства освіти України [14]. Курс «Методика викладання історії в школі» перейшов до доцента кафедри нової і новітньої історії та історіографії М.В. Олашина. Він же здійснював загальне керівництво педпрактикою.

Однак уже через рік вищезгадані обов'язки було покладено на старшого викладача кафедри історії України В.Д.Коваленко [15]. Володимир Данилович продовжив справу В.В.Палька у співпраці з школами м. Ужгорода. Найбільше історики контактували із загальноосвітніми школами №1 (лінгвістична гімназія), №2 (АНВК), № 6 ім. В.С.Гренджі-Донського, № 11, Політехнічним ліцеєм (колишня школа-інтернат) та ін. В.Д.Коваленко з нових позицій, відповідно до сучасних умов, розробив для студентів робочу програму [16]. Намагався В.Д.Коваленко розширити рамки проходження педагогічної практики на IV курсі історичного факультету в зв'язку з переходом на Болонську систему навчання. Про це він рапортував декану істфаку проф. М.М.Вегешу, що в зв'язку з тим, що педагогічну практику студенти проходять, як правило у відповідності з Державною програмою «Вчитель», рекомендаційними листами департаменту вищої освіти і науки України № 4.2-20/179 від 29.01. 2004 р. та наказу ректора Ужгородського національного університету «Про педагогічну практику студентів УжНУ» № 90-05 від 11.02.2004 р. (студенти проходять педагогічну практику у навчальних закладах пере-

важно за місцем їх працевлаштування): «Прошу розглянути на раді факультету питання про додавення і зміни до робочої програми з педагогічної практики для студентів IV курсу стаціонарного відділення, а саме: 1. Ознайомчу педагогічну практику замінити на навчальну (бакалаврську). 2. Строк її проходження збільшити до чотирьох тижнів...» [17]. Проте не всі положення запропоновані ним були враховані. У вересні 2008 р. В.Д.Коваленко пішов на пенсію.

Від кафедри історії України курс «Методика викладання історії» (36 годин) почав читати доцент В.В.Міщанин. Практичні заняття (18 годин) у різних групах проводять також молоді викладачі, які вже мають певний досвід роботи в школі, Ю.В.Данилець та В.В.Кічера. Курс забезпечений найновішими методичними розробками, згідно вимог кредитно-модульної системи [18].

Факультетським керівником педпрактики став доцент В.В.Міщанин, який вже мав деякий досвід керівництва педагогічною практикою, адже із 2004 р. був груповим керівником від кафедри історії України. Крім того, навчаючись у аспірантурі, В.В.Міщанин у 1997-1998 навчальному році пропрацював за сумісництвом вчителем історії та предмету «Людина і світ» в Ужгородському політехнічному ліцеї.

Уже у перший рік керівництва практикою доцент В.Міщанин, врахувавши попередній досвід проведення практик на історичному факультеті, методичні напрацювання та нормативні документи із проведення практики в УжНУ, видав «Методичні рекомендації та робочу програму з педагогічної практики для студентів історичного факультету» [19]. Тут зокрема використано такі документи: витяг з Положення про проведення практики студентів УжНУ, програма перевірки, організації і проведення практики студентів УжНУ, методичні рекомендації з охорони праці і безпеки життєдіяльності при проведенні практики, інструкція керівникам практики студентів УжНУ (документи, підготовлені і розроблені керівником виробничої практики УжНУ М.В.Добошем, начальником відділу охорони праці В.В.Матяшовським). А також «Проведення педагогічної практики на історичному факультеті». Тут містяться такі блоки питань як: загальні положення; питання організації і проведення практики; права і обов'язки; облік і оцінка роботи студентів, підведення підсумків; мета і завдання практики; зміст практики; навчальні заняття та екскурсії; календарний графік; оплата працівників ЗОШ. Значну допомогу студентам при оформленні своїх звітів надає розділ «Зразки оформлення документації».

Груповими керівниками є: від кафедри історії України – доцент Ю.В.Данилець та викладач В.В.Кічера; від кафедри нової і новітньої історії та історіографії – доцент М.В.Олашин,

старший викладач О.С.Сліпецький; від кафедри історії Стародавнього світу і Середніх віків – доценти Г.І.Ігольникова та П.І.Білак. Групові керівники міняються в залежності від педагогічного навантаження кожного з них на конкретній кафедрі.

Постійним куратором історичного факультету при проходженні педагогічної практики від кафедри педагогіки і психології вже багато років є доцент В.В.Туряниця.

Між Ужгородським національним університетом та Ужгородською спеціалізованою школою-інтернатом з поглибленим вивченням окремих предметів вже багато років діє утода про наукову співпрацю. В останні роки, коли факультетським керівником педагогічної практики став доцент В.В.Міщанин, а груповим від кафедри історії України доцент Ю.В.Данилець, ця співпраця особливо активізувалася [20]. В рамках цієї угоди вже третій рік підряд у стінах школи було проведено практикум зі студентами IV-х курсів історичного факультету. За словами заступника директора з науково-методичної роботи О.С.Станко, ми можемо вже говорити про цілісний комплекс семінарів. Тема семінару – «Вироблення підходу до методики викладання предметів суспільно-гуманітарного циклу з використанням інноваційних технологій навчання і виховання» [21]. Вчитель вищої категорії С.М.Іваниш (педагогічний стаж – 16 років) та відмінник освіти України, вчитель-методист, вчитель року Л.Г.Шульженко (педагогічний стаж – 35 років) на уроках з всесвітньої історії та історії України демонструють перед студентами новітні методи подачі матеріалу, оцінювання знань студентів тощо.

Позаяк факультет (як і університет в цілому) готує передусім вчителів шкіл та викладачів вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації, то на перше місце виходить педагогічна практика істориків. Студенти стаціонару проходять її після сьомого та на початку дев'ятого семестру. Перша раніше мала пасивний характер (студенти знайомились з організацією навчально-виховного процесу у школі, тематичним і календарним плануванням уроків та виховних заходів, завданнями виробничих нарад та педагогічних рад, відвідували заняття у вчителів, іноді заличувалися до проведення класних та загальношкільних заходів тощо). Друга – активна, студенти самі проводять уроки (у тому числі й потрібну кількість залікових), організовують різні виховні заходи, беруть участь у роботі методичних та педагогічних рад, виробничих нарад тощо. Зараз, у зв'язку з переходом до триступеневої системи навчання у вищі (бакалавр – спеціаліст – магістр), виникла потреба у посиленні змісту практики студентів на четвертому курсі денної відділення. Адже після одержання диплому бакалавра вони мають право викладати історію в

загальноосвітній школі І-ІІ ступенів. Підкressлимо, що ця проблема знайшла розуміння усіх членів вченої ради факультету, яка відбулася навесні 2005 року [22].

Календарний графік виглядає таким чином: студенти IV курсу («бакалаври») проходять практику 2 тижні; студенти V курсу: «спеціалісти» – 6 тижнів, «магістри» – 4 тижні; студенти VI

курсу (заочне відділення) – 2 тижні.

Відповідно до домовленостей між Ужгородським національним університетом і міським відділом освіти університет оплачує проходження педагогічної практики студентів стаціонарного відділення вчителям-наставникам та дирекції ужгородських шкіл. Нарахування годин відбувається таким чином:

Посада	Тривалість 1-4 тижні	Тривалість 4-6 тижнів
Директор або завуч	0,5 години	0,75 години
Вчитель-наставник	4 години	10 годин

Зазвичай близько від $\frac{1}{4}$ до $\frac{1}{2}$ студентів проходить практику у школах міста. Так, наприклад, у 2008-2009 н.р. 21 студент (із 46-ти) V курсу історичного факультету проходив педагогічну практику в м. Ужгороді. По школах: лінгвістична гімназія (2 студенти), ЗОШ I-Ш ст. № 5 (3 студенти), ЗОШ I-III ст. № 8 (3 студенти), ЗОШ I-III ст. № 10 (1 студент), ЗОШ I-III ст. № 11 (3 студенти), ЗОШ I-III ст. № 12 (1 студент), ЗОШ I-III ст. № 15 (1 студент), ЗОШ I-Ш ст. № 16 (1 студент), ЗОШ I-Ш ст. № 19 (1 студент), ЗОШ I-Ш ст. № 20 (2 студенти), Ужгородський професійний ліцей (1 студент), гімназія (1 студент). Інші проходили педагогічну практику у таких районах Закарпатської області: Ужгородський район (4 студенти), В.-Бережанський район (1 студент), Перчинський район (1 студент), Мукачівський район (2 студенти), Свалявський район (1 студент), Воловецький район (2 студенти), Міжгірський район (2 студенти), Іршавський район (3 студенти), Берегівський район (1 студент), Виноградівський район (5 студентів), Хустський район (2 студенти), Рахівський район (1 студент) [23]. Проходження практики постійно контролюється факультетським та груповими керівниками. Так, після проходження практики студентами IV курсу у 2008-2009 н.р. груповий керівник від кафедри історії України доцент Ю.В.Данилець відзначивши сумлінних і стараних студентів М.Безвершенка, В.Карповоу, П.Худіша, О.Годованець, виявив і деякі зауваження – окрім студентів безвідповідально поставилися до термінів здачі документів, спостерігався формальний підхід у оформленні планів-конспектів уроків, характеристик, звітів [24]. А доцент Г.І.Ігольникова при захисті педагогічної практики відзначила, що вона відвідала уроки у всіх чотирьох студентів, які проходили практику в м.Ужгороді. Особливо відзначивши студентку Т.Попович, яка «використала на уроці великий

інформаційний матеріал, проявила певні вміння і навики, однак слід зважати на вікові особливості учнів-семикласників». Слід наголосити, що Галина Іванівна вже багато років є груповим керівником від кафедри історії Стародавнього світу та Середніх віків і завжди є вимогливою до студентів, вимагає правильного оформлення документації. Це ж можна сказати і про доцента М.В.Олашина. Микола Васильович, маючи великий досвід педагогічної роботи (працював вчителем історії, організатором позакласної та позашкільної виховної роботи, директором школи) [25], завжди допоможе студентам порадами із питань проходження практики. Старанно ставляється до виконання своїх обов'язків як групових керівників й викладачі – Я.А.Алешкевич, О.С.Сліпецький та ін.

Окремо слід сказати про педагогічна практика на VI курсі заочного відділення історичного факультету. Проходження практики тут має свої особливості. Частина студентів-заочників вже працює в школі, а тому при оформленні документації і захисті практики вони мають певні пільги. Проте проходження практики також контролюється викладачами від університету. Для прикладу наведемо результати захисту студентами-заочниками на кафедрі історії Стародавнього світу і Середніх віків у 2009-2010 н.р. подані у звіті доц. Я.А.Алешкевичем: «...усього 19 студентів за списком (2 – магіstri, 17 – спеціалістів). Усі захистили успішно: 1 студент перевараховано (Йовбак Л.), «5» – 12 студентів, «4» – 5 студентів, «3» – 1 студент, «2»/ «н.я.» – 0» [26].

Таким чином, можемо стверджувати, що педагогічна практика на історичному факультеті має свої вже сформовані традиції, проходить на високому організаційному рівні, дає можливість студентам вперше відчути себе у ролі вчителя, а для багатьох із них у майбутньому вибрati професію педагога.

1. Звіт про роботу колективу історичного факультету Ужгородського державного університету // Державний архів Закарпатської області (ДАЗО). – Ф. Р.545. – Оп. 10. – Спр. 539. – Арк. 8.
2. Звіт зав. кафедри історії УРСР, історіографії та джерелознавства професора Трояна Михайла Васильовича про роботу з вересня 1976 по вересень 1981 рр. // ДАЗО. – Ф. Р.545. – Оп. 10. – Спр.1597. – Арк. 15; Данилюк Д.Д., Міщанин В.В. Кафедра історії України УжНУ. – Ужгород: Інформаційно видавничий центр ЗІППО, 2010. – С. 107.

3. Данилюк Д.Д., Міщанин В.В. Названа праця. – С. 23.
4. Отчет кафедры истории УССР, историографии и источниковедения за 1981-1982 уч. год об учебно-методической, идеино-воспитательной и научной работе // ДАЗО. – Ф. Р.545. – Оп. 10. – Спр. 1600. – Арк. 47.
5. Жупанин С.І. Формування професійної компетентності. З досвіду підготовки вчителів високої кваліфікації керівником педагогічної практики студентів історичного факультету Ужгородського державного університету Василем Васильовичем Пальком. – Ужгород: Закарпатський облполіграфвидав, 1984.
6. Там само.
7. Там само.
8. Робоча програма із курсу «Методика викладання історії і суспільствознавства». Обговорена і затверджена на засіданні кафедри 28 серпня 1981 р. Рукопис / Програму склав В.Пальок.– Ужгород. – 1981. – 7 с.; Робоча програма з курсу «Аналіз шкільного підручника з історії СРСР». Затверджена деканом історичного факультету І.Г.Шершуном 25.01.84. Рукопис / Програму склав В.Пальок. – Ужгород, 1984. – 3 с.; Програма з спецкурсу «Аналіз шкільних підручників з історії СРСР, УРСР, нового і новітнього часу» 25.01.84. Рукопис / Програму склав В.Пальок. – Ужгород, 1984. – 4 с.; Програма з спецкурсу «Аналіз шкільних підручників з історії та суспільствознавства» 25.06.86. Рукопис / Програму склав В.Пальок. – Ужгород, 1986. – 6 с.
9. Рабочая программа педагогической практики по специальности 2008 – история для студентов V-ого курса исторического факультета на 1982-1983 уч.г. База: Ужгород, СШ №2, СШ №6; Хуст, школа-интернат. Утверждена зав. кафедрой истории УССР, историографии и источниковедения проф. М.В.Трояном 16 апреля 1982 г. Рукопись / Составил. В.В.Пальок. – Ужгород, 1982. – 12 с.
10. Тематика контрольных работ з методики викладання історії та суспільствознавства в школі для студентів VI-го курсу заочного відділення на 1985-1986 н.р. Рукопис / Склад В.Пальок. – Ужгород, 1985. – 6 с.
11. Методическое письмо о преподавании истории и обществоведения в 1984-1985 году. – Киев: Радянська школа, 1984. – 73 с.
12. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України. Затверджене наказом Міністерства освіти України від 8 квітня 1993 р. № 93. – Ужгород: Ротапринт УжГУ. – 19 с.
13. Про зміни в плануванні педагогічного навантаження по керівництву практикою. Наказ ректора УжДУ № 401-69 від 27 квітня 1994 р. .
14. Мандрик І., Олашин М. Добрий сіяч вічного: (До 70-річчя Василя Палька) // Соціал-демократ. – 2000. – 15 січня. – С.10.
15. Данилюк Д.Д. Кафедра історії України УжНУ // Під покровительством музи Кліо. Історичному факультету ужгородського національного університету – 60 років / Упоряд.: Олашин М.В., Остапець Ю.О., Токар М.Ю., Фенич В.І. – Ужгород: Ліра, 2005. – С. 145-146.
16. Робоча програма з педагогічної практики для студентів історичного факультету / Склад В.Коваленко. – Ужгород, 2002. – 8 с.
17. Рапорт декану історичного факультету Вегешу М.М. факультетського керівника практики Коваленко В.Д. «Про доповнення і зміни до «Робочої програми...» // Поточний архів кафедри історії України. Папка № 13. Документи (графіки, звіти) практики студентів.
18. Міщанин В. Вивчення історії в школі за допомогою різних типів навчальних текстів (методичні рекомендації студентам-практикантам). – Ужгород, 2008. – 22 с.; Данилець Ю., Міщанин В. Методика викладання історії: навчально-методичні рекомендації з вивчення курсу (згідно вимог кредитно-модульної системи). – Ужгород, 2009. – 48 с.
19. Міщанин В. Методичні рекомендації та робоча програма з педагогічної практики для студентів історичного факультету. – Ужгород, 2008. – 57 с.
20. Детальніше див: Староста М. Угода про наукову співпрацю // Слово вчителя. – 2008. – 6 листопада; Староста М. До 90-річчя від дня народження Василя Сухомлинського // Бюлєтень Пресслужби УжНУ. – 2008. – 17 листопада.
21. Микула Ю. Співпраця триває // Слово вчителя. – 2009. – 19 листопада.
22. Олашин М.В. Історичний факультет Ужгородського національного університету: Бібліографічний довідник / Держ. вищий навч. заклад «Ужгородський національний університет»; Бібліогр. ред. О.Д.Закривидорога; Відп. за вип. І.О.Мандрик. – Ужгород: Гражда, 2010. – С.14-15.
23. Звіт про проходження педагогічної практики студентів 5-го курсу історичного факультету // Поточний архів кафедри історії України. Документи (графіки, звіти) практики студентів // Папка № 13.
24. Там само.
25. Доцент Микола Олашин: Бібліографічний покажчик / Уклад. О.Д.Закривидорога; Вступ. нарис

- В.Ілька; Наук. ред. І.О.Мандрик. – Ужгород: Вид-во В.Падяка, 2001. – С.13.
26. Звіт про проведення педагогічної практики студентами VI курсу заочного відділення історично-факультету УжНУ з 11 січня по 24 січня 2010 р. // Поточний архів кафедри історії Стародавнього світу і Середніх віків. Папка №7. Звіти про проходження практики студентами.

РЕЗЮМЕ
ИСТОРИЯ, ОРГАНИЗАЦИЯ И ПРОВЕДЕНИЕ ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ
ПРАКТИКИ НА ИСТОРИЧЕСКОМ ФАКУЛЬТЕТЕ УжНУ

Мищанин В. В. (Ужгород)

В статье речь идет об истории проведения педагогической практики в Ужгородском государственном университете, роль в этом деле доц. В.В.Палька. Также характеризуется организация педпрактики в УжНУ на современном этапе.

Ключевые слова: педагогическая практика, базовые школы, факультетский руководитель, групповой руководитель, зачетные уроки, защита практики.

SUMMARY
HISTORY, ORGANIZATION AND HOLDING OF PEDAGOGICAL
PRACTICE AT THE HISTORY DEPARTMENT UzhNU

V. Mischanin (Uzhhorod)

The article is about the history of pedagogic practice in Uzhgorod State University, role in this V. Paljok. Also characterized the organization of pedagogical internship in UzhNU at the present stage.

Key words: pedagogical practices, basic schools, faculty supervisor, group leader, credits the lessons differential protection practices.